

İki Doğrunun Kesişme Koşulu

I. yaklaşım:

$$d_1 : \frac{x - x_1}{a_1} = \frac{y - y_1}{b_1} = \frac{z - z_1}{c_1} = k_1 ;$$

$$d_2 : \frac{x - x_2}{a_2} = \frac{y - y_2}{b_2} = \frac{z - z_2}{c_2} = k_2$$

doğruları verilmiş olsun. d_1 üzerindeki bir $A_1(a_1k_1 + x_1, b_1k_1 + y_1, c_1k_1 + z_1)$ ve d_2 üzerindeki bir $A_2(a_2k_2 + x_2, b_2k_2 + y_2, c_2k_2 + z_2)$ noktası çakışık olsun.

Bu durumda;

$$\left. \begin{aligned} a_1k_1 + x_1 &= a_2k_2 + x_2 \\ b_1k_1 + y_1 &= b_2k_2 + y_2 \\ c_1k_1 + z_1 &= c_2k_2 + z_2 \end{aligned} \right\} \text{ denklemin sistemini sağ-}$$

layan, k_1 ve k_2 sayıları bulunabilmelidir.

II. yaklaşım:

$$d_1 : \frac{x - x_1}{a_1} = \frac{y - y_1}{b_1} = \frac{z - z_1}{c_1} = k ;$$

$$d_2 : \frac{x - x_2}{a_2} = \frac{y - y_2}{b_2} = \frac{z - z_2}{c_2}$$

doğruları verilmiş olsun.

d_1 üzerindeki $P(x, y, z)$ noktasının koordinatlarının, k orantı sabiti türünden değerleri d_2 doğrusunun denklemini sağlamalıdır.

$P(a_1k + x_1, b_1k + y_1, c_1k + z_1)$ olduğuna göre;

$$\frac{a_1k + x_1 - x_2}{a_2} = \frac{b_1k + y_1 - y_2}{b_2} = \frac{c_1k + z_1 - z_2}{c_2}$$

denklemin sistemini sağlayan bir k değeri bulunabilmelidir. Bu k değeri $P(x, y, z)$ de yerine konularak P kesişme noktası bulunur.

Bu yaklaşımda işlemler diğerine göre daha kolay yürütülmektedir.

(Gökhan Keçeci Hocamıza teşekkürler.)

Örnekler

1. $d_1 : \frac{x}{1} = \frac{y+1}{2} = \frac{z-1}{1} = k_1$ ve

$d_2 : \frac{x-1}{-1} = \frac{y}{2} = \frac{z-1}{3} = k_2$ doğrularının (varsa)

kesişme noktalarını bulunuz.

Çözüm

I. yol

d_1 üzerindeki $A_1(k_1, 2k_1 - 1, k_1 + 1)$ noktası ile d_2 üzerindeki $A_2(-k_2 + 1, 2k_2, 3k_2 + 1)$ noktası çakışık olsun.

$$\left. \begin{aligned} k_1 &= -k_2 + 1 \\ 2k_1 - 1 &= 2k_2 \\ k_1 + 1 &= 3k_2 + 1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow k_1 = \frac{3}{4}, k_2 = \frac{1}{4}$$

k değerlerinden biri, ilgili olduğu noktada yerine konulursa kesişme noktası

$$A_1\left(\frac{3}{4}, \frac{1}{2}, \frac{7}{4}\right)$$

olarak bulunur.

II. yol

$$d_1 : \frac{x}{1} = \frac{y+1}{2} = \frac{z-1}{1} = k ;$$

$$d_2 : \frac{x-1}{-1} = \frac{y}{2} = \frac{z-1}{3}$$

d_1 üzerindeki $P(k, 2k - 1, k + 1)$ noktası, d_2 doğrusunun denklemini sağlamalıdır.

$$\frac{k-1}{-1} = \frac{2k-1}{2} = \frac{k+1-1}{3}$$

$$k = \frac{3}{4} \text{ ve kesişme noktası } P\left(\frac{3}{4}, \frac{1}{2}, \frac{7}{4}\right) \text{ bulunur}$$

2. $d_1 : \frac{x}{-1} = \frac{y-1}{-1} = \frac{z-1}{4} = k_1$ ve

$d_2 : \frac{x-2}{1} = \frac{y-1}{-1} = \frac{z+a}{2} = k_2$ doğruları

düzlemsel olduğuna göre a kaçtır?

Çözüm

I. yol

Verilen doğruların doğrultu vektörleri doğrusal bağımsız olduğundan, bu doğruların düzlemsel olmaları ancak kesişmeleri ile mümkün olur.

d_1 üzerindeki $A_1(-k_1, -k_1 + 1, 4k_1 + 1)$ noktası ile d_2 üzerindeki $A_2(k_2 + 2, -k_2 + 1, 2k_2 - a)$ noktası çakışık olsun.

$$\left. \begin{aligned} -k_1 &= k_2 + 2 \\ -k_1 + 1 &= -k_2 + 1 \\ 4k_1 + 1 &= 2k_2 - a \end{aligned} \right\} \Rightarrow k_1 = k_2 = -1, a = 1$$

bulunur.

$a = 1$ için, doğrular $A_1(1, 2, -3)$ noktasında kesişirler ve düzlemsel olurlar.

II. yol

$$d_1 : \frac{x}{-1} = \frac{y-1}{-1} = \frac{z-1}{4} = k ;$$

$$d_2 : \frac{x-2}{1} = \frac{y-1}{-1} = \frac{z+a}{2}$$

d_1 üzerindeki $P(-k, -k+1, 4k+1)$ noktası, d_2 doğrusunun denklemini sağlamalıdır.

$$\frac{-k-2}{1} = \frac{-k+1-1}{-1} = \frac{4k+1+a}{2}$$

$k = -1$ ve $a = 1$ bulunur.

$a = 1$ için, doğrular $P(1, 2, -3)$ noktasında kesişirler ve düzlemsel olurlar.

$$3. d_1 : \frac{x}{1} = \frac{y-1}{2} = \frac{z-1}{-1} = k_1 \text{ ve}$$

$$d_2 : \frac{x-1}{-1} = \frac{y}{2} = \frac{z+1}{1} = k_2 \text{ doğrularının (varsa)}$$

kesişme noktalarını bulunuz.

Çözüm

I. yol

d_1 üzerindeki $A_1(k_1, 2k_1+1, -k_1+1)$ noktası ile d_2 üzerindeki $A_2(-k_2+1, 2k_2, k_2-1)$ noktası çakışık olsun.

$$\left. \begin{array}{l} k_1 = -k_2 + 1 \\ 2k_1 + 1 = 2k_2 \\ -k_1 + 1 = k_2 - 1 \end{array} \right\}$$

İlk iki denklemden $k_1 = \frac{1}{4}$ ve $k_2 = \frac{3}{4}$ bulunur.

Bu değerler üçüncü denklemini sağlamazlar.
Doğrular kesişmez.

II. yol

$$d_1 : \frac{x}{1} = \frac{y-1}{2} = \frac{z-1}{-1} = k ;$$

$$d_2 : \frac{x-1}{-1} = \frac{y}{2} = \frac{z+1}{1}$$

d_1 üzerindeki $P(k, 2k+1, -k+1)$ noktası, d_2 doğrusunun denklemini sağlamalıdır.

$$\frac{k-1}{-1} = \frac{2k+1}{2} = \frac{-k+1+1}{3}$$

Soldaki denklemden bulunan $k = \frac{1}{4}$ değeri

sağdaki denklemini sağlamaz.
Doğrular kesişmez.